

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

cxxv [i.e. xv]. Simile natur aliter nequit agere actione univocâ in passum
sibi gradualiter simile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

lectiones, dum eadem pars aquæ reducit se ad suum frigus &c. idem suppositum, imò eadem pars est principium efficiens & recipiens seu passum. Non potest tamen idem in seipsum agere actione univoca perfectiva; aliàs enim calor ut duo posset seipsum intendere, educendo ex eadem parte subjecti, in quo ipse subjectatur, & adjiciendo sibi duos gradus caloris; dum autem forma producit in sua materia formam vel dispositionem sibi contrariam, agit quidem in se ipsam actione destructiva, sed non actione univoca, utpote per quam non producitur effectus ejusdem rationis cum principio producente, sicut & idem agit in seipsum secundùm diversas partes actione destructiva æquivoca, dum anima præter intentionem v. g. in diversis corporis partibus producit qualitates diversas, absquè justo temperamento, adeoquè destructivas viventis.

XV. Potest agens agere in passum sibi simile in specie, dissimile tamen gradualiter, v. g. calidum ut sex in calidum ut duo, intendendo ejus calorem (quæ actio num sit æquivoca, inde pendet, num gradus intentionis sint heterogenei, & num actio produ-

ctiva

Etiva gradus heterogenei ejusdem qualita-
 tis, dicenda sit æquivoca) Potest item a-
 gere in passum sibi gradualiter simile actio-
 ne æquivoca, uti fit, dum calidum ut sex
 in alio calido ut sex producit impulsus: non
 potest tamen naturaliter actione univoca
 agere in passum gradualiter sibi simile,
 licet quò ad extensionem dissimile (qua-
 liter dissimile est ferrum calidum ut sex oc-
 cupans ob densitatem suam palmos duos,
 aëri calido ut sex occupanti ob raritatem
 suam palmos quatuor) calidum enim ut
 duo agens in calidum ut duo, adjiciendo
 illi unum vel duos gradus caloris, seu red-
 dendo illud calidum ut tria vel quatuor,
 dissimilaret sibi passum, quod est contra
 naturam agentis actione univoca: possent-
 què se talia duo calida ut duo intendere
 usque ad octavum gradum. Licet igitur
 calidum ut duo de se potens sit produce-
 re & recipere unum vel duos gradus ca-
 loris, non potest tamen eos producere in,
 aut recipere à calido ut duo, etsi de cate-
 ro in calido ut duo minor sit resistentia ad
 recipiendum gradum unum caloris, quàm
 sit in calido ut unum, in quo calidum ut
 duo

duo potest producere gradum ulteriorem, quia hic invenit conditionem ad agendum requisitam, nimirum gradualem dissimilitudinem. Item etsi calidum densius ob vires unitas citius suum effectum producat, nunquam tamen effectum producat intensiorem, quam calidum rarius ejusdem intensiōnis; adeoque hujus calorem nunquam intendet, & nunquam aget tantum, quantum duo calida, quorum singula ejusdem cum illo denso calido sunt intensiōnis, penetrata; dum enim partes caloris in illis penetrantur, habent se ut unum agens calore duplicato. Neque lux per reflexionem facta intensior arguit actionem agentis in passum simile; præterquam enim quod lux excepta à speculo, utpote subjecto magis disposito, sit intensior luce producta in aëre ante speculum, ii, qui docent, lucem tam directè, quam reflexè productā, produci à solo sole, censent hanc fieri intensiōnem à sole solo, non potente lucem ulteriùs protendere quia ad corpus opacum & lævigatū appellit, ad quod reflexa actio retrocedens per eandem aëris partē, per quam accessit, præter lumen in ea directè productum, lucem producit ampliorem; qui
verò

verò docent, lucem ipsam reflexam effecti-
 vè concurrere ad intensiorem lucis directe
 productæ, censent quoque, non esse incon-
 veniens, agens, dum adjuvatur à causa æqui-
 voca & fortiore (qualis in præsentibus est sol &
 speculum, ad quod fit reflexio;) agere in
 simile. Nec oculus emittendo in oculum
 sibi similem speciem similem ei, quam ab illo
 excepit; vel ovum ovo simili collisum fran-
 gens illud; licet enim duo habeant eundem
 impulsum, producant similes species, non
 tamen agunt ut similia intendendo qualita-
 tes, in quibus gradualiter sunt sibi similia,
 quin imò agunt in se ut dissimilia, ovum for-
 tius in ovum frangibilius, oculus in alium
 oculum ut non habentem tales species. Idem
 est, dum albedo A imprimit oculo jam ha-
 benti speciem albedinis B omnino similis,
 speciem suam. Neque dum aqua subterra-
 nea hyeme magis calet, aut manus lotæ nive
 magis incalescunt, aut calx affusâ aquâ ac-
 cenditur; in his enim, nec eadem pars caloris
 se ipsam intendit, nec una agit in alteram in
 intensiorem sibi similem; sed major minorve
 intensio est ab aliis causis æquivocis, v. g. à
 calidis exhalationibus vel spiritibus in hyeme
 à sui-

à frigore nimio aquâ, aquâ affusâ caleē, nive manūm poros obsidente exhalari prohibitis, adeoquē retrocedentibus & aquam manufquē calefacientibus, imò unitis & condensatis inter se viribus calcem accendentibus. Nec pondo additum alteri pondo plus deprimens libræ lancem; nam nec pondo unum alterius gravitatem parem intendit, nec habens impulsū ut unum, plus deprimat lancem habentem impulsū ut unum, sed singula habentia gravitatem ut unum simul producant impulsū illum intensiorem, non aliter, quàm si eodem tempore fuissent imposita.

XVI. Causalitas causæ efficientis seu actio est dependentia effectus à causa efficiente, sive quo mediante effectus manat & pendet ab agente. Specificatur extrinsecè à suo principio, termino, & passo, ita ut ista actio ab alia actione censeatur specie vel numero diversa, cujus vel principium, vel terminus, vel passum à principio, termino, passo alterius est diversum specie vel numero, & illæ eadem specie vel numero, quarum & principia & termini & passa sunt eadem numero vel specie.

XVII.